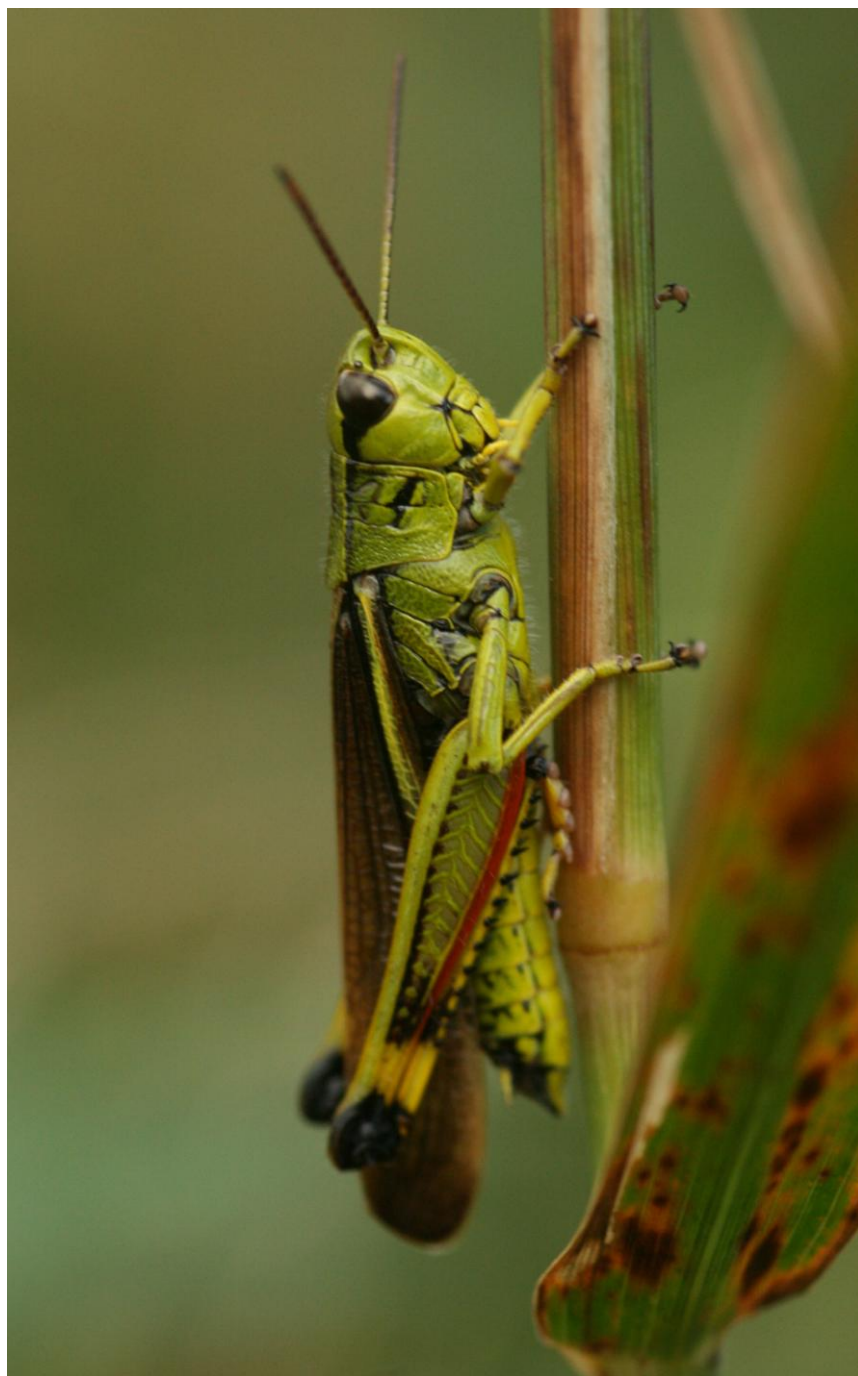

Naturen i Tranemo 2011

Kärrgräshoppa

Utges av Tranemo Naturskyddsförening

Naturskyddsföreningen i Tranemo

Naturen i Tranemo ges ut av Naturskyddsförening i Tranemo och erhålls utan kostnad av medlemmarna i föreningen. Övriga kan beställa den av Bruno Dahlqvist, eller genom att sätta in 20 kr på Plusgiro 83332-7 (ange vad betalningen gäller)

Också äldre nummer av Naturen i Tranemo kan beställas hos Bruno (20kr/st.)

Besök gärna vår hemsida www.tranemonatur.se

Adresser till föreningen

Björn-Åke Andersson ordförande	Plommongatan 1 514 35 Tranemo E-post: bjornake.andersson@telia.com	0325-76759
Jan Lundberg korrespondens	Åsarp 514 50 Limmared E-post: jan.lundberg@tranemo.mail.telia.com	0325-78062
Bruno Dahlqvist kassör	Lilla Hestra, Ekekullen 514 91 Tranemo E-post: bruno.dahlqvist@tranemo.se	0325-76787
Sigvard Lundgren vice ordförande	Älvshult, Smeagården 514 93 Ambjörnarp E-post: sigvard.lundgren@telia.com	0325-60305
Thomas Tranefors redaktör NiT	Mjällbo 514 92 Uddebo E-post: ipomerope@hotmail.com	0325-627244
Anders Svensson sekreterare, hemsida	Glasblåsargatan 6 514 40 Limmared E-post: anders.limmared@telia.com	0325-71243

Naturskyddsföreningen

Ordförandens sida

Fåglar – något som drar?

Vad är det som får oss människor att besöka nya platser som vi tidigare aldrig besökt? Vad är det som lockar och drar? I en del fall kan det vara kärleken som får oss att hitta till nya ställen, andra gånger kan det vara tips från vänner och bekanta om att den platsen borde du besöka eller så kan man ha fått nys om någon sevärdhet via tidningar, böcker, radio, tv eller på nätet. Men det kan också vara fåglar som drar. Sommaren 2010 kom det minst 60 fågelskådare på besök till Tranemo kommun, vilket jag inte tror att någon av dem planerat att göra när de funderade över vart de tänkte åka detta år.

Det hela började med att undertecknad och hustrun på midsommardagen beslöt oss för att försöka hitta några av de trimkontroller vi hade kvar i årets Naturpass. Sagt och gjort - fikaryggsäcken packades och på cykel gav vi oss ut till Berg, strax söder om Tranemo. Efter en promenad längs natursköna skogsstigar nådde vi så småningom Bergsås, en tämligen hög kulle, med vidstäckt utsikt. En kontroll skulle sitta vid vindskyddet, ganska nära toppen och på vägen upp för branten reagerade jag på en ovanlig fågelsång. Jag sa till Carina att detta är något ovanligt som jag tror, möjligen, skulle kunna vara lundsångare. Vi lyssnade på den en stund och stämplade sedan de kontroller vi hade kvar och styrde kosan hemåt.

Väl hemma lyssnade vi på inspelningar av lundsångare och kunde konstatera att det var en sådan vi hört uppe på Bergsås. Jag slog en signal till Stellan Bygård som just då var på väg till Tranemo och vi åkte tillbaka och fick både se och höra lundsångaren. En lövsångarlik fågel med ett långt ögonbrynsstreck och ett kort vingband som hoppade omkring i träden i branten och sjöng livligt hela tiden. Stellan larmade ut fyndet via Club 300:s larmsystem och på väg tillbaka en stund senare mötte vi de första fågelskådarna som ville spana in den lilla sångaren.

Lundsångaren fanns kvar till den första juli och på dessa sju dagar hann den ses av ca 60 skådare (troligen fler då några har rapporterat ”m.fl.” på Svalan).

Många av dessa besökande fågelskådare, som kom från Jönköping, Trollhättan, Göteborg, Varberg m.fl. orter, fick en trevlig upplevelse av Tranemo kommun och vår natur. De kanske stannade och tog en fika eller mättade hungern med en pizza innan de glada till sinnet återvände till sina hemmamarker. Som fågelskådare vet man ju att man lägger upp sin semesterrutt, i alla fall delvis, efter chansen till trevliga fågelupplevelser och nog är det väl så att besöken till Öland, Halland och Skåne skulle blivit betydligt färre om inte fåglarna funnits.

Jag vill med detta lilla inlägg visa på en av de största tillgångarna vi har i vår kommun – nämligen naturen.

Björn-Åke Andersson

Willys i Tranemo har blivit certifierad Bra Miljöval

Under det gångna året har Willys livsmedelsbutik i Tranemo genomgått och klarat kraven för att bli certifierad "Bra Miljövalsbutik".

Certifieringen har skett i samarbete med Naturskyddsföreningen (SNF) och grundar sig på SNF:s kriterier "Kriterier för Bra miljöval i livsmedelsbutik". Det är ett dokument som finns att granska närmare på SNF:s hemsida för den som är intresserad. Grundkraven kan sammanfattas enligt följande:

- butiken har ett basutbud av ekologiska livsmedel
- butiken har ett stort utbud av miljömärkta kemitekniska produkter
- butiken har en tydlig märkning av ekologiska- och miljömärkta varor
- butiken har valt bort försäljning av några produkter som är dåliga ur miljösynpunkt, till exempel jätteräkor
- butiken genomför ett gediget eget miljöarbete och energieffektiviserar verksamheten.

Alla grundkraven skulle vara uppfyllda för att butiken skulle bli certifierad.

En representant/kontrollant har utsetts i de flesta kretsar och från oss fick jag erbjudandet och tackade ja. Axfood och Willys centralt har varit starkt pådrivande, men även påtagligt engagerade för att det skall kunna genomföras på ett bra sätt. Det kan möjligtvis bero på att miljöchefen på Axfoods koncernkontor heter Åsa Domeij, som varit framträdande politiker inom Miljöpartiet. Den lokala affären har fått skyltar och tips på vad de behöver åtgärda från högre ort och för oss kontrollanter blev det endast några punkter att kolla upp i den lokala butiken. Det var bland annat vilka städprodukter som användes och hur källsortering av sopor fungerade. Givetvis har vi även kollat märkning av varor samt skyltning i butiken.

Under våren 2010 kom det ut tydliga riktlinjer på vad som skulle kontrolleras. Jag gjorde det första besöket i butiken i slutet av maj. Det var då oklart med vissa saker som t ex källsorteringen och vilka rengöringsprodukter den inhyrda städfirman använde. Städfirman hade

Bra Miljöval

(på begäran av Willys centralt) fått i uppdrag att byta ut alla rengöringsmedel, vilket inte var klart vid första besöket. När jag gjorde återbesök efter semestern var det ordnat och då hade det även blivit en tydligare märkning och sortering av butikens egna sopor.

Jag har för det mesta fått min information via mejl och det har erbjudits flera telefonkonferenser med ansvariga på SNF och med andra kontrollanter landet. Det har varit ett intressant arbete och framförallt har jag mött en positiv respons från vår lokala Willysbutik. Detta trots att de bytt ansvarig butikschef under sommaren 2010.

I oktober var det klart och det kom ett stilt diplom från SNF som överlämnades av TNF:s ordförande och undertecknad till nuvarande butikschef Goshia Lindblad. Ett pressmeddelande hade sänts till Svenljunga Tranemo Tidning (STT) som kom och förevisade händelsen på bild och uppmärksammade det med en artikel i STT.

Miljöarbetet kommer nu att fortsätta och framförallt ligger det på miljöansvarig i butiken, men de får givetvis stöd från Willys centralt. Vi som kontrollanter kommer att göra ca två kontrollbesök per år för att se att arbetet fullföljs.

Butiken kommer även att arbeta utifrån årspecifika krav som följer skilda teman och är olika år från år. Först ut som specialområden var fisk och klimat. De årspecifika kraven listar ett antal åtgärder som butiken skall kunna göra för att förbättra sitt miljöarbete inom området. Butiken kommer att få vissa poäng i sitt arbete och varje åtgärd de förbättrar. Senast den första oktober varje år skall de ha uppnått ett visst antal poäng för att få fortsätta vara märkt med Bra Miljöval. Det har varit ett spännande arbete och jag har inte behövt lägga ner så mycket tid för att få det att fungera. Jag ser med god förhoppning fram emot nya utmaningar i miljöarbetet.

Berit Andersson
Smedstorpet
Tranemo

Intressanta insektsfynd 2010

Med den envetna vintern dröjde våren. Inte förrän runt den 20 mars försvann snön och vår fortsatte stötvis. Bibaggarna i Sörkvarna tittade fram den 25 mars och samtidigt sågs de första nyvakna näselfjärilarna och jordhumlor.

Sammantaget får väl året sammanfattas som ett normal år insektsvädermässigt. 91 nya arter i år får väl anses som godkänt, mycket tackvare Janis von Heyking´s ambitiösa mikroffjärilsletande (malar, vecklare och andra småffjärilar), men även länsstyrelseinventeringens nedslag i kommunen gav en hel del nya gaddsteklar.

Sammanlagt är nu 1284 insektsarter noterade på artportalen vilket lägger Tranemo på en 90 plats i landet. Om vi ska fortsätta rabbla statistik kan vi konstatera att kommunen förärats med sin 51:a dagffjärilsart, den stora och vackra Aspfjärilen som undertecknad såg på en grusväg i närheten av Lindås i Ljungsarp den 22 juli.

Andra intressanta insektsfynd som gjordes var Dödskallesvärmaren som Janis lyckades fånga i sin ljusfälla i Växtorp, Dalstorp den 18 augusti. Denna spektakulära jätteffjäril som kan mäta 13 cm mellan vingspetsarna var en av fem individer som sågs förra året i Sverige. Dessutom gjordes troligtvis två nya fynd för Västergötland av Malvamal samt Starrdystermal av Janis i Växtorp.

Mitt i-särklass roligaste fynd gjordes på en lokal som jag under snart 5 år följt relativt grundligt med avseende på dess vildbi fauna. Det gör detta sökande extra roligt är vetenskapen om att vissa blommor lockar vissa vildbin vilket gör att sökandet kan ske mer metodiskt och att ev fynd kammars hem

efter mer eller mindre ett hårt arbete. Sådana arter är Vädssandbi som går på åkervädd, Guldsandbi på ängsvädd, Vialsandbi på gökört och Slåttersandbi på sommarfibbla. Den sista arten, sommarfibbla, finns bara på en handfull ställen i kommunen och alla dessa har besökts under juni månad i jakt på Slåttersandbiet som senast rapporterats från Västergötland 1834 men som dess blivit mycket ovanligare på grund av utebliven ängsslåtter och nu endast är känd från knappt 20 lokaler i Sverige trots intensivt letande. Glädjen var därför stor när detta helsvarta bi uppenbarades på ett litet bestånd av sommarfibblor i sydöstraste delen av kommunen en junidag i somras.

Dödskallesvärmare foto Janis von Heyking

Upplev Komosse

Komosse naturreservats södra del ligger till stora delar i Tranemo kommun men även i Ulricehamns och Jönköpings kommuner.

Jag skall här försöka beskriva hur man bäst tar sig ut till de olika delarna som ligger i vår kommun.

I väster har vi Bohestramossen och i öster Johansjömossen. Längst norrut i vår kommun ligger Vägabo och här binds de båda mossarna samman av naturreservatet som här mestadels består av sumpskogar varvat med kärr.

Hit kommer man om man tar den lilla landsväg som vid Ölsremma kyrka är skyltad med Ryd och följer den 7-8 km. Framme vid reservatsgränsen finns en upplysningstavla med karta och information om Komosse.

Här och på något annat ställe längre fram har man möjlighet att komma av vägen och parkera. Är det vinter och mycket snö så att man inte kan parkera på det viset, så finns det goda möjligheter att parkera på någon av flera mötesplatser som finns på denna vägsträcka. Vänder man sig österut så är det bara ett par hundra meter ut till öppna mossen. Det finns så mycket skrivet och beskrivet vad man kan förväntas se och uppleva på Komosse så jag tänker inte röra så mycket vid det. Vill ändå rekommendera en liten vandring ut till Stutö, en dryg km rakt österut från nyss nämnda upplysningstavla. Gärna en tidig vårmorgon. En skidtur när skaren bär är fantastisk och ger möjlighet att hinna se många platser på Johansjömossen.

Komosse foto Anders Svensson

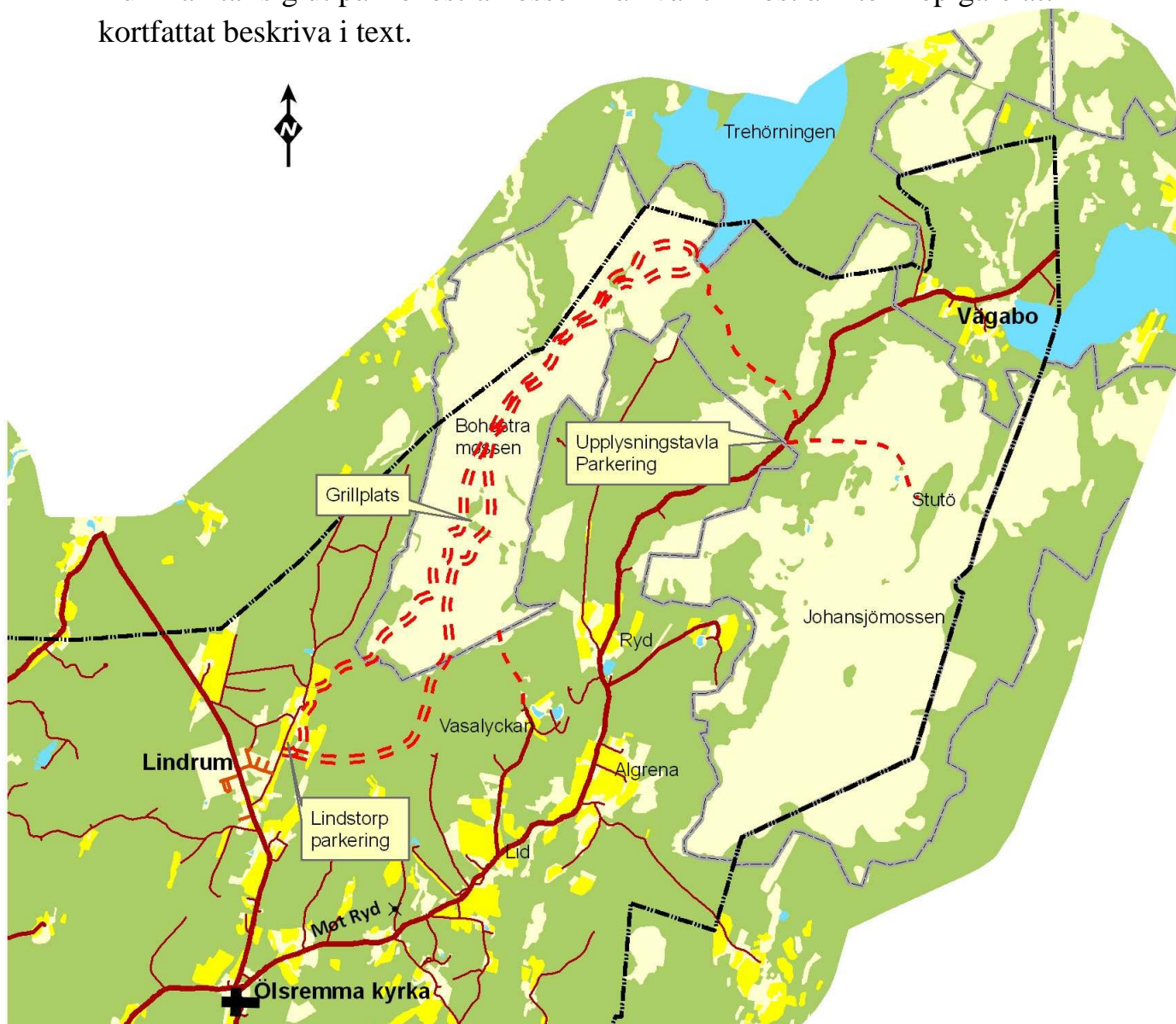
Vänder man näsan mot nordväst så har man norra delen av Bohestramossen och södra delen av sjön Trehörningen ca 1,5 km i den riktningen. Har du inte mycket god lokalkännedom så bör du ha karta och kompass eller GPS för att ge dig något längre in i detta område. Det beror på att kärr och sumpskogar avlöser varandra som kulorna på ett radband.

Men om du nu ändå väljer att dra på dig ordentliga stövlar eller skidor och ge dig in i detta område, kanske ända upp till sjön så kommer du garanterat få dig en stor naturupplevelse.

Snörika vintrar är Bohestramossen ganska lätt att nå söderifrån.

Från Lindstorp i Ölsremma samhälle (Linderum) anläggs skidspår upp till mossen, avstånd ca 1,5 km sedan brukar spåret fortsätta upp till Trehörningen, från Lindstorp till sjön är det ca 6 km och halvvägs till sjön finns en liten grillplats. Vid Lindstorp finns några P-platser som brukar vara åtminstone provisoriskt utmärkta.

Hur man tar sig ut på Bohestramossen från vår till höst är lite knepigare att kortfattat beskriva i text.

Hur som helst, ta återigen vägen från kyrkan mot Ryd. Efter ca 3 km är du i byn Lid sedan kommer Algrena och därefter gården Ryd som du passerar med några hundra meter. Utmed sträckan Lid och norr om Ryd, hitta någon plats att ställa bilen som inte stör övrig trafik. Använd karta och ev kompass. Du kommer att ha 1-2 km promenad för att nå Bohestramossen. På vår- och försommarmorgnar och kvällar har man goda chanser att se och höra orrspel, tranor. ljunpipare, grönbena och ängspiplärka för att nämna några av de många fågelarter som förgyller ett besök på mossen.

Om intresse finns och eftersom jag själv bor bara några hundra meter söder om Bohestramossen, kan jag erbjuda vår förenings medlemmar att efter överenskommelse per telefon parkera sin bil hemma hos oss på någon plats där den vid detta tillfälle inte står i vägen.

På omslaget av myrforskaren och professor Lars Franzéns utmärkta publication - "Komosse strövtåg i tidlöst landskap" kan man läsa - "Komosse är ett av Europas finaste myrområden och en av de största myrarna i södra Sverige. Det är tystnadens och vitmossornas rike. Stormyren är ett tidlöst landskap, så gott som orört av människan. Komosse är värd att besökas många gånger, året om.

Frank Johansson,
Vasalyckan
tel 0321-62050

Ringmärkning 2010

Det ringmärktes vid nio tillfällen under hösten, med start den 21 augusti fram till den 23 oktober. Sammanlagt ringmärktes 190 fåglar, det näst lägsta antalet under de 14 höstar som det har ringmärkts vid Tranemosjön. De tre vanligaste arterna var trädpiplärka (30 st), kungsfågel (28 st) och talgoxe (21 st), 27 olika arter märktes.

Gråsiska foto Jan Lundberg

Inga ovanliga fåglar märktes, men för första gången sen 2004 ringmärktes sävsångare och trenden de senaste åren med fler gransångare fortsatte, 2010 märktes fyra stycken. Sju kontroller av redan ringmärkta fåglar blev det, majoriteten var märkta tidigare under hösten och vid Tranemosjön. Ansvarig för verksamheten har undertecknad varit, som har medhjälplicens till Björn Zachrisson.

Jan Lundberg

Inventering av smålom 2010

Smålommen är en art som är ovanlig som häckfågel i södra Sverige. Den häckar främst i små sjöar eller gölar, ej sällan fisktomma, där boet gärna placeras på en gungflytuva. Födan hämtas till största delen i en större fiskesjö som sällan ligger längre än 8-10 km från häckningssjön.

I Sverige häckar 1200-1400 par vilket utgör en betydande del av världens smålommar. Sedan 1994 har smålommens häckningsresultat undersökts inom ramen för Projekt LOM. Under 2010 önskade projektets ledningsgrupp en specialinsats i södra delen av Tranemo kommun för att kontrollera äldre, kända häckningsplatser, samt sjöar som skulle kunna tänka hysa smålom. Inventeringen utfördes av Ingvar Bergman och undertecknad. Dessutom erhöles uppgifter från några lokaler genom Björn-Åke Andersson och Jens Ekdahl.

Smålom foto Anders Svensson

Smålommar häckade under 1960- och 1970-talen på flera lokaler där de sedan försvunnit. Orsakerna till försvinnandena är osäkra, men en förklaring kan vara att förurning slog ut eller minskade fiskbestånd i flera sjöar som utnyttjades som fiskesjöar. De äldre häckningslokalerna har sedan kontrollerats ytterst sporadiskt, men under året har samtliga tidigare kända häckningslokaler i Sjötofta, Ambjörnarp och Mossebo socknar besökts tillsammans med ytterligare några som eventuellt skulle kunna ha häckande smålom. Totalt har 13 lokaler i Sjötofta, 8 i Mossebo och 5 i Ambjörnarp kontrollerats.

Tyvär fanns inte smålom vid någon av de ”gamla” lokalerna. Däremot fanns ett par vid en tidigare ej känd sjö i Sjötofta, och detta par fick fram en unge. Ett sedan tidigare känt par fick två ungar, och dessa två par svarade för de enda konstaterade häckningarna. På ytterligare tre lokaler fanns smålom men häckning kunde inte fastställas. Fyra av lokalerna finns i Sjötofta medan den femte har rapporterats från Ljungsarp av Jens Ekdahl.

Under flera decennier har inte mer än ett till två par smålom konstaterats häcka i kommunen. Att ytterligare en häckningslokal hittats är glädjande, men det är bara att konstatera att arten är en av de klart ovanligaste häckfåglarna i kommunen. De sjöar där smålom sågs under häckningstid kommer att följas upp under kommande år.

Sigvard Lundgren

2010 år Floraart -Baksippa

I förra årets NiT uppmanades läsarna att rapportera in fynd av baksippor. Denna lätt igenkännbara och folkkära växt borde generera en hel del rapporter och visst erhöll föreningen viss information om denna minskande art. Av de lokaler som undertecknad besökte återfanns livskraftiga bestånd på 2 lokaler. På vissa ställen fanns tynade populationer med ett fåtal stjälgar ofta halvkvävda i fjolårsgräset och på 3 återfanns arten ej. Glädjande upptäckte vi en tidigare onoterad lokal på den utflykt som anordnades i trakterna av tyggestorp och algutstorp. Sammantaget har endast 10 lokaler återbesökts men uppmaning finns kvar att rapportera baksippa på artportalen även 2011.

Thomas Tranefors

Fåglar i Tranemo 2010

Fågelåret 2010 började med en mycket kall period då temperaturen inte var över noll-strecket på flera månader. Det observerades 181 arter i kommunen (189 st 2009) och inga nya arter noterades. Bland de intressantare fynd som sågs kan nämnas kommunens första häckning av havsörn samt obsar av lundsångare och vit stork. Färre observationer än vanligt av ugglor, gäss, änder och nattfåglar.

Årets fågelrapport är huvudsakligen hämtad ur det internetbaserade rapporteringssystemet Svalan där 95 skådare har rapporterat från Tranemo kommun 2010 . Den som rapporterat flest arter sedda i kommunen är Jens Ekdahl med 159 st. Liksom tidigare år kommer merparten av observationerna från fågelgruppens medlemmar men för varje år ökar antalet observationer från andra skådare som rapporterat från vår kommun.

Det går naturligtvis även fortsättningsvis att rapportera sina fågelobservationer via brev, mejl eller telefon till undertecknad eller någon i fågelgruppen.

Vi vill uppmana alla att rapportera även de ”vanliga” arter som ökar eller minskar, detta för att kunna följa utvecklingen över tiden och få en bild av hur fågelfaunan förändras i vår kommun. Det är extra intressant med häckningar.

Vi vill också att ni rapporterar förstafyndet för våra flyttfåglar för att se om ankomsttiden förändras genom åren.

Ordlista: ad=gammal fågel, juv=ungfågel, pull=dununge, 2K= fågel född förra året, 2K+ en fågel som är född förra året eller tidigare.

Siffran inom parantes anger antalet observationer av arten t.o.m. 2009.

Björn-Åke Andersson

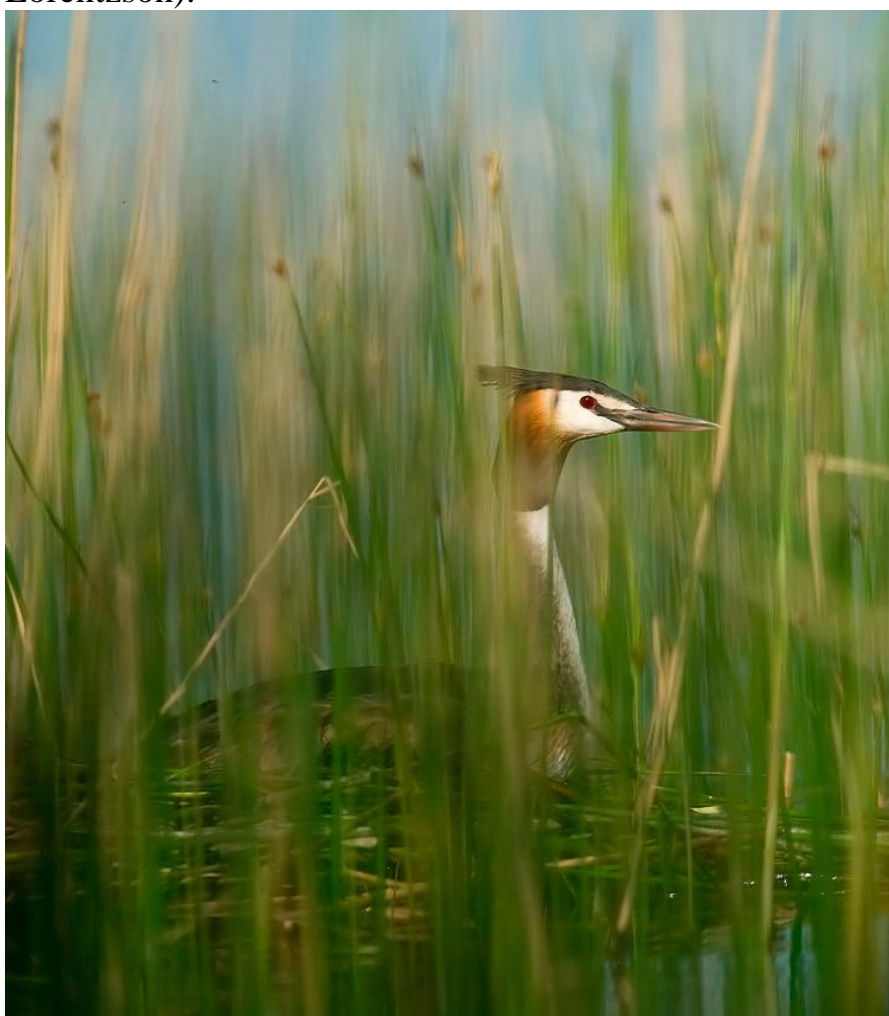
Smålom Häckningar: 2 par (2+1 ungar) Sjötofta (Ingvar Bergman, SL).

Storlom Häckningar: 1 par 1 unge Gräskan, Sjötofta (SL, Mats Eriksson), 1 par 2 ungar Övre Älvsjön, Ambjörnarp (SL). Misslyckade häckningar: Grysjön, Sjötofta (SL), 2 par Lagmanshagasjön, Ljungsarp (JE).

1:a obs: 1 ex Tranemosjön 5/4 (JL) och 1 ex Algutstorpasjön, Tranemo samma dag (BÅA)

Observationer av par, men inga rapporter om häckning, finns från flera lämpliga häckningssjöar.

Skäggdopping Vinterfynd: 1 ex Byasjön, Ambjörnarp 22/2 (Kent Lorentzson).

Skäggdopping foto Anders Svensson

Svarthakedopping Häckningar: Korrebo, Månstad minst 2 par (1 pull) (BÅA, Thomas Karlsson), Rådde, Långhem 4-5 par (2 pull) (BÅA,m.fl).

Storskarv Fynd finns från mars till nov – inga rapporter som tyder på häckning.

Gråhäger. Häckningar: 3 bon Lagmanshagasjön, Ljungsarp (JE).

Vit stork (12) 1 ex Assman söder om Tranemosjön 13-19/5 (Hans och Carina Olofsson, m.fl). Senaste gången vit stork sågs i kommunen var 2004

Knölsvan Häckning: 1 par 4 ungar Dragsudden, Yttre Åsunden, Långhem (JE), 1 par bobyggande Sämsjön, Månstad (BÅA).

Mindre sångsvan (86) 13 ad mot N Kättsjö, Grimsås (JE), 2 ad rastande Opensten, Limmared 29/3 (SB,m.fl).

Sångsvan Häckningar: Korrebo, Månstad (4 ungar) (BÅA,Thomas Karlsson), Sjögårdssjön, Ljungsarp (4 ungar) (JE), Perstorsjön, Sjötofta (ruvande) (Mats Eriksson).

Bläsgås (24) 1 ad mot N Växtorp, Dalstorp 7/3 (SB).

Grågås. Häckningar: Endast 8 häckningar är rapporterade.
Stort antal: 150 ex Korrebo, Månstad 24/3 (BÅA,SB,JvH) och 200 ex samma lokal 26/3 (AS).
En halsmärkt gås 5EAF Korrebo, Månstad 24/3 (BÅA,SB,JvH).

Kanadagås. Häckningar: 16 häckningar är rapporterade från kommunen. Stort antal: 200 ex Korrebo, Månstad 26/3 (AS).

Gravand (26) 1 par Tranemosjön 5/4 (BÅA,m.fl)

Bläsand Fynd under häckningstid: 1-2 hannar Rådde, Långhem 15-21/6 (JE, Per Johansson,Lennart Walldén).
Stort antal: 60 ex mot S Älvshult, Ambjörnarp 25/9 (SL).

Snatterand (47) 1 par Rådde, Långhem 15/5 (KM,m.fl), och från samma lokal 1 par 12-13/9 (SOO,BMO,LA), 1 ex 1/10 (BÅA).

Stjärtand 1 par Lagmanshagasjön, Ljungsarp 26/4 (JE), 3-7 ex Rådde, Långhem 10/9-1/10 (TFG).

Skedand. 2 hannar,1 hona Dalstorpsjön 26/4 (SB) 1 par Rådde, Långhem 10/5 (LA), 3 honfärgade ex samma lokal 31/9 (JL,JE,Thomas Karlsson).

Brunand 1 hane Rådde, Långhem 19-20/5 (BÅA), 1 hane Torpasjön, Långhem 22/5 (JL), 1 hane Rådde, Långhem 11-14/7 (JE,JL), 1 hane Sämsjön, Månstad 31/7 (JE).

Sjöorre. Nattsträck: 13 flockar mot N - NO Älvshult, Ambjörnarp 6-28/4 (SL), 1 flock mot N Kättsjö, Grimsås 16/4 (JE), 1 flock mot S samma lokal 27/8 (JE), 1 flock mot N Södra Åsarp, Limmared 12/5 (JL).

Svärta (55) 2 ex Lagmanshagasjön, Ljungsarp 13/5 (JE,JL), 1 ex samma lokal 19/6 (JE).

Salskrake. (89) 1 par Tranemosjön 30/3 (BÅA), 1 hona Dragsudden, Yttre Åsunden, Långhem 7/11 (JL).

Småskrake. 2 hannar, 4 honor mot N Tranemosjön 11/4 (BÅA).

Bivråk Fynd under häckningstid är rapporterat från 5 lokaler.

Röd glada (75) 1 ex mot O Gölingstorp, Nittorp 2/4 (JE), 1 ex mot N Dalstorp 6/4 (SB), 1 ex mot S Sörkvarna, Dalstorp 13/4 (JvH), 1 ex Månstad-Södra Åsarp, Limmared 12-13/6 (JL,RJ,AS,HE), 1 ex Tranemo 1/7 (Olle Karlsson), 1 ex Långhem 6/7 (Tomas Carlberg), 1 ruggande ex Fiås-Kättsjö, Grimsås 7-26/7 (JE), 1 ex Södra Åsarp, Limmared 30-31/7 (JL), 1 ex Rådde, Långhem 16-22/8 (TFG).
Ännu ett år med flera observationer under häckningstid men inget fynd som tyder på att häckning har ägt rum

Havsörn Häckning: 1 par häckade i kommunen och fick en 1 unge (Sune Broman). Detta är den första häckningen av havsörn i Tranemo kommun.

Övriga obsar: minst 5 ex observerades i Långhemsområdet 10/1-6/2 (CGA,LA,BMO,SOO,Lennart Torstensson), 1 subad Ryfors, Nittorp 13/2 (JE), 1 ad mot NO Tranemo 2/3 (TT), 1 ex Kättsjö, Grimsås 17/10 (JE).

Brun kärrhök Fynd under häckningstid: 1 ad hona Rådde, Långhem 19/6 (JL).

Duvhök Häckning: 1 par Rådde, Långhem (JE,SB), 1 par Asåker, Ljungsarp (JE).

Fjällvråk Vinterfynd: 1 ex Älvshult, Ambjörnarp 4/12 (SL).

Detta är det 4:e vinterfyndet i vår kommun och det första från december.

Kungsörn minst 3 ex Långhemsområdet 3/1 – 6/2 (CGA,LA,BMO,SOO,Lennart Torstensson), 1 ex mot N Ryda mader, Nittorp 17/2 (TT), 1 4K+ Södra Åsarp, Limmared 19/2 (Håkan Åberg), 1 subad Rådde, Långhem 20/3 (LA,m.fl), 1 ex Tranemo 29/3 (JE), 1 ex Södra Åsarp, Limmared 11/11 (RJ).

Fiskgjuse Häckningar: Långhem 1 par (LA), Ambjörnarp 1 par (1 unge) (AW).

Första obs: 1 ex Dalstorp 1/4 (JE).

Tornfalk Häckning: 1 par (3 ungar) Rådde, Långhem (LA,TFG,m.fl).

Lärkfalk Häckningar: Ljungsarp 1 par (2 ungar) (JE), Ambjörnarp 1 par (1 unge) (SL). Fynd under häckningstid och fynd som tyder på häckning: Grimsås 2 lokaler (JE), Långhem (MD,SB), Limmared (JL,RJ).

Pilgrimsfalk (60) 1 hane mot S Kättsjö, Grimsås 9/10 (JE), 1 hane mot S Växtorp, Dalstorp 31/10 (SB).

Järpe Fynd som tyder på häckning: 1 hona varnande Komosse, Ölsremma 21/5 (Hasse Berglund), 1 par Stuvered, Tranemo 23/6 (Bruno Dahlqvist).

Orre 15 repektive 10 spelande tuppar Kättsjö mosse, Grimsås (AS,JE).

Orrtupp i spel foto Anders Svensson

Tjäder 5 spelande tuppar Askåker, Ljungsarp (JE). Häckning: 1 par 5 ungar Normanslid, Uddebo (RB).

Vattenrall (84) 1 ex Tranemosjön 1/5 (JE), 1 ex Rådde, Långhem 1/6 (BÅA), 1 ex Grytteredsjön, Hulared 18/7 (JL,RJ), 1 ex Tranemosjön 19/9 (JE,m.fl).

Kornknarr (32) 1 ex Opensten, Limmared 29/5 (JL).

Rörhöna (65) 1 ex Tranemosjön 31/3-2/4 (JL), 1 ex Bruntorp, Månstad 25/4 (BÅA), 1 ex Dalstorpasjön 8/5 (SB), 1 ex Källhult, Limmared 16/5 (Thomas Karlsson), 1 ex Rådde, Långhem 26/5 (CGA), 1 ex Korrebo, Månstad 28/5 (BÅA) och 1 ex samma lokal 4/7 (SL), 1 ex Rådde, Långhem 21/9 (SOO).

Sothöna Häckning: Rådde, Långhem (5 ungar)(LA), Mörksjön, Ljungsarp (3 ungar) (JL).

Trana Första obs: 1 ex Älvshult, Ambjörnarp 19/3 (SL), 1 par + 2 ex mot N Växtorp, Dalstorp 19/3 (SB), 1 ex Korrebo, Månstad 19/3 (HE). Sena obsar: 1 1K Algutstorpsjön, Tranemo 19/11 (JE), 1 ex på isen Kroksjön, Tranemo 27/11 (Ingegerd Bodeskog). Ett flertal färgmärkta individer har noterats i kommunen och häckande par har kontrollerats.

Strandskata 2 ex Sämsjön, Månstad 17/4-5/6 (TFG), 2 ex Lagmanshagasjön, Ljungsarp 20/4-15/7 (TFG), Hofsnäs, Långhem 17/4 – 1/5 (TFG). Stort antal: 8 ex Sämsjön, Månstad 8/5 (JL).

Mindre strandpipare Häckningar: Såget, Limmared (JL), 2 kullar Hjärphult, Tranemo (SL,m.fl) . Fynd under häckningstid finns rapporterat från följande lokaler: Algutstorpsjön, Tranemo (TFG), Berg, Tranemo (BÅA,SL), Rings mosse, Månstad (TT), Gärdhem, Mossebo (TT), Kroksjön, Tranemo (Jan-Olof Graveleij).

Kustpipare (75) 1 ad Algutstorpsjön, Tranemo 10-11/7 (JE,JL), 2 ad mot S Växtorp, Dalstorp 31/7 (SB).

Tofsvipa Tidig obs: 1 ex Rådde, Långhem 28/2 (LA).

Mosnäppa (29) 2 ad Algutstorpsjön, Tranemo 10/7 (BÅA,HE,SL) och 2 ex samma lokal 24/7 (JE).

Spovsnäppa (19) 2 ad Algutstorpsjön, Tranemo 14/7 (JL,SL), 1 ex Lagmanshagasjön, Ljungsarp 15/7 (BÅA).

Spovsnäppa foto Anders Svensson

Kärrensäppa 2 ad Algutstorpsjön, Tranemo 10/7 (JE).

Myrspov (73) 26 ex mot S Bystad, Limmared 31/7 (MD), 40 ex mot SV Lagmanshagasjön, Ljungsarp 1/8 (SB), 11 ex mot S Kättsjö, Grimsås 1/8 (JE).

Småspov 1 ex Lagmanshagasjön, Ljungsarp 11/5 (JE), 1 ex Kättsjö, Grimsås 17-19/5 (JE).

Storspov Fynd under häckningstid är rapporterade från 14 lokaler i kommunen.

Svartsnäppa (101) 1 ex Algutstorpsjön, Tranemo 1/8 (BÅA).

Rödbena 1 ex Lagmanshagasjön, Ljungsarp 16/5 (JE), 1 ex Algutstorpsjön, Tranemo 10/7 (BÅA,HE,SL)

Drillsnäppa 1:a årsobs: 1 ex Dragsudden, Yttre Åsunden, Länghem 24/4 (LA).

Dvärgmås (37) 1 1K Torpanäset, Länghem 24/10 (SB,m.fl).

Skrattmås Häckning: 1 par 2 ungar Sämsjön, Månstad (BÅA).

Fiskmåå Häckning: 24 par på 9 lokaler

Silltrut (105) 2 ex Yttre Åsunden, Långhem 9/4 (JL), 1 ad Tranemosjön 4/5 (BÅA), 2 ad mot SV Tranemosjön 19/9 (JE), 2 ad mot S Opensten, Limmared 26/9) (JL,RJ).

Gråtrut. Häckning: 1 par Övre Älvsjön, Ambjörnarp (SL), 1 par Lagmanshagasjön, Ljungsarp (JE), 1 par Björådam, Tranemo (BÅA), 1 par Visen, Ambjörnarp (AW).

Havstrut Fynd under häckningstid: Visen, Ambjörnarp (BÅA,AW), Sämsjön, Månstad (SB,JE).

Fisktärna Häckningar: 1 par Sämsjön, Månstad (BÅA), 1 par Torpasjön, Långhem (JL). 2-3 par Lagmanshagasjön, Ljungsarp (misslyckade) (JE), 6 par Visen, Ambjörnarp (AW).

Silvertärna 1 ad Nittorp 7/5 (HE), 2 ex Lagmanshagasjön, Ljungsarp 14/5 (JE), 2 ad mot SV Torpasjön, Långhem 12/8 (SB).

Skogsduva Fynd under häckningstid: 4 ex Sämsjön, Månstad 31/7 (JE).

Turkduva (68) 1 ex Hallarevägen, Tranemo 15/3 (HE), 1 ex Kronogården, Ljungsarp 4/5 (JE), 2 ex Björnarp, Månstad 25/5 (Håkan Åberg), 1 ex Grimsås 19/9 (Åke Josefsson), 1 ex Dalstorp 7/10 (SB), 1 ex Borrarp, Dalstorp 9/11-26/12 (SB,m.fl).
Första vinterfyndet i Tranemo kommun.

Gök 1:a årsobs: 1 ex Älvshult, Ambjörnarp 3/5 (SL). Sena obsar: 1 ex mot S Broaslätt, Långhem 11/9 (MD), 1 1K Rådde, Långhem 18/9 (SB).

Berguv 1 ex Bystad, Limmared 29/3 (MD), 1 hoande Rånäs-Hornbetan, Sjötofta 20/4 (Gunilla Persson).

Sparvuggla Rapporterad från 4 lokaler under häckningstid varav en konstaterad häckning (8 pull) Stålaröd, Hulared (JL).

Kattuggla Rapporterad från 12 lokaler under häckningstid varav 2 konstaterade häckningar Torpanäset, Länghem (JE) och Kättsjö, Grimsås (JE).

Kattuggla foto Lennart Apelqvist

Hornuggla. Häckningar: Växtorp, Dalstorp (2 pull) (SB), Rådde, Länghem (3 pull) (BÅA), Algutstorpsjön, Tranemo (1 pull) (BÅA,SB). Dessutom hoande fåglar: Bystad, Limmared 22/3-20/4 (MD), Reutersberg, Hulared 5/4 (RJ), Älvshult, Ambjörnarp 25/4 (SL), Tranemosjön 3/5 (BÅA).

Pärluggla Spelande fåglar under våren: 1 ex Älvshult, Ambjörnarp 18-22/4 (SL), 1 ex Tranemosjön 16/5 (BÅA).

Nattskärra 1 ex spelande Brandsmo, Tranemo 21/5-15/6 (JL,BÅA,SB), 1 ex spelande Kättsjö, Grimsås 31/5-28/7(JE), 1 ex Knestorp, Dalstorp 31/5 (AS), 1 ex spelande Mjällbo, Uddebo 6-13/6 (TT), 1 ex spelande Spolabo, Grimsås 3/7 (JE). 2010 bjöd på ett par nya lokaler för nattskärra som fram till de senaste två åren nästan enbart rapporterats från en enda lokal i kommunen, nämligen Brandsmo.

Tornseglare 1:a årsobs: 13 ex mot N Grytteredsjön, Hulared 15/5 (JL,RJ).

Göktyta Revirhävdande fåglar: Tranemosjön (TFG), Älvshult, Ambjörnarp (SL), Normanslid, Uddebo (RB), Fiås, Grimsås (JE).

Mindre hackspett Vår- och sommarfynd har noterats på 10 lokaler.

Trädlärka Häckning: 1 par Björkered, Ambjörnarp (SL).

Sånglärka 1:a årsobs: 2 ex Nittorp 9/3 (HE).

Backsvala Häckningar: 7-10 bon Limmared (BÅA, Bengt Sjöberg), 30-40 bon Sörkvarna, Dalstorp (JE).

Ladusvala Tidig obs: 1 ex Rådde, Långhem 4/4 (JL).

Skärpiplärka 1 ex Älvshult, Ambjörnarp 24/10 (SL).

Gulärta Häckning: 1 par Södra Åsarp (JL,RJ,Håkan Åberg). Fynd som tyder på häckning: 2 ad hannar varnande Tranemosjön 13/6 (BÅA). Stort antal: 100 ex mot S Älvshult, Ambjörnarp 26/8 (SL).

Forsärta Häckningar eller fynd som tyder på häckning är rapporterade från 10 lokaler. Tidiga obsar: 1 ad hane Nittorp 18/3 (HE), 1 ex Växtorp, Dalstorp 19/3 (SB), 1 ex mot N Kättsjö, Grimsås 20/3 (JE).

Sädesärta 1:a årsobs: 1 ex Korrebo, Månstad 24/3 (BÅA,JvH,SB). Sen obs: 1 ex Tranemo 2/11 (SL).

Sidensvans Fynd under häckningstid: 1 ex Fägerhult, Långhem 29/4 (MR).

Strömstare Häckning: Stocken, Dalstorp (SB).

Rödhake Vinterfynd: 1 ex Limmared 1/1 (AS), 1 ex Grimsås 2/1-25/2 (JE) 1 ex Larssons Trä, Tranemo 11/1 (JL), 1 ex Ömmestorpsvägen, Tranemo 16/1 (KM), 1 ex Oset, Dalstorp 31/1 (SB).

Blåhake (46) 1 ad hane Södra Åsarp, Limmared 4/9 (RJ).

Svart rödstjärt Häckningar och fynd som tyder på häckningar är gjorda på följande lokaler: Svedbergs, Dalstorp (JvH,SB), Erik Larsson Bygg, Limmared (TFG), Ardagh, Limmared (MD), Rörvik, Tranemo (KM), Teknos, Tranemo (MD).

Rödstjärt Sen obs: 1 ex Långhem 3/10 (LA).

Stenskvätta Stort antal: 50 ex Rådde, Långhem 18/9 (SB). Detta är med bred marginal den största flocken som rapporterats i kommunen. Häckningar och fynd som tyder på häckning är rapporterade från endast 2 lokaler. Även om stenskvättan minskat på senare år i kommunen är detta nog mer ett resultat av dålig rapportering än att stenskvättan inte finns på fler ställen.

Ringtrast 1 ad hane Ylen, Mossebo 9/4 (BÅA), 1 ad hane Nittorp 9/4 (HE), 1 ex Kättsjö, Grimsås 10/4 (JE), 1 hane Hofsnäs, Långhem 12/4 (JL), 1 hane Södra Åsarp, Limmared 13/4 (RJ), 1 hane Älvshult, Ambjörarp 14/4 (SL) och från samma lokal 1 ex 19/4 och 1 2K hane 20/4 (SL), 1 ex Askåker, Ljungsarp 21/4 (JE), 1 hane Hofsnäs, Långhem 21/4 (BMO), 1 ad hane Växtorp, Dalstorp 24/4 (SB), 1 ad hane Bystad, Limmared 24-25/4 (MD), 1 hona Södra Åsarp, Limmared 25/4 (JL).

Koltrast Stort antal: 50 ex Tranemo 1/1 (BÅA), 40 ex Korrebo, Månstad 21/3 (BÅA)

Rödvingetrast Fynd som tyder på häckning har noterats på 8 lokaler i kommunen. Vinterfynd: 7 observationer mellan 1 och 15/1 har rapporterats från kommunen.

Dubbeltrast Vinterfynd: 2 ex Berg, Tranemo 25/1 (Palle Johansson), 1 ex Kättsjö, Grimsås 19/2 (JE).

Sävsångare Sjungande fåglar har noterats från Tranemosjön 2 ex (JE,TFG), 2 ex Grytteredsjön, Hulared (JL,RJ,BÅA), 1 ex Gärdsjön, Långhem (LA).

Kärrsångare (109) Sjungande fåglar: Korrebo, Månstad 28/5 (BÅA), Tranemo kyrka 2-15/6 (MD), Hofsnäs 6/6 (JE), Såget, Limmared 15/6 (MD), Algutstorpsjön 15/6 (SB,BÅA).

Svarthätta Tidig obs: 1 ex Älvshult, Ambjörarp 16/4 (SL). Vinterfynd: 1 hona Tranemo 22-30/12 (Barbro Ragnarsson, Per-Arne Svensson).

Lundsångare (4) 1 hane sjungande Bergsås, Tranemo 26/6-1/7 (BÅA,m.fl).

Förra gången lundsångaren påträffades i kommunen var 1997 då faktiskt två fynd av denna sällsynta sångare noterades.

Lundsångare foto Anders Svensson

Gransångare Sommarfynd: 1 sjungande Grimsås 20/5-27/6 (JE), 1 sjungande Bergtäkten, Tranemo 13/6 (BÅA,HE), 1 sjungande Hyltegårdsmossen, Tranemo 1/7 (Bruno Dahlqvist), 1 sjungande Lilla Hestra, Tranemo 1/7 (Bruno Dahlqvist). Tidiga obsar: Sjungande fåglar noterades 3/4 på följande platser: Tranemosjön (BÅA), Fägerhult, Långhem (MR), Torpanäset, Långhen (RB).

Lövsångare 1.a årsobs: 1 sjungande Tranemo 20/4 (Thomas GH Johansson).

Svartvit flugsnappare 1:a årsobs: 1 hane Fägerhult, Långhem 26/4 (MR), 1 hane Södra Åsarp, Limmared 26/4 (JL).

Törnskata Rapporterad under häckningstid från 13 lokaler.

Stare Vinterfynd: 2 ex Tranemo 1/1 (BÅA), 2 ex Grimsås 3/1 (JE).

Gråsparv Rapporterad från 5 lokaler i kommunen.

Snösiska (18) 1 1K Rådde, Långhem 24/10 (SB,m.fl).

Bändelkorsnäbb (12) 1 ex Nittorp 19/11 (HE).

Störrekorsnäbb Häckning: 1 par 4 juv Komosse, Ölsremma 21/5 (Hasse Berglund).

Rosenfink 1 sjungande Älvshult, Ambjörnarp 23-24/5 (SL), 1 sjungande Tranemosjön 7-25/6 (TT,KM,BÅA).

Tallbit (48) 1 ex Lillaskog, Tranemo 2/1 (BÅA), 1 ex Nittorp 28/4 (HE).

Lappspary 1 hona Södra Åsarp, Limmared 10/4 (RJ), 2 ex Råde, Länghem 31/10 (SB).

Ortolanspary, 1 Kättsjö, Grimsås 15/5 resp 19/5 (JE), 1 ex Tranemosjön 28/8 (AS,BÅA), 1 ex mot S Svedbergs, Dalstorp 2/9 (SB).

Observatörer:

AS	Anders Svensson	MD	Magnus Dahl
BMO	Britt-Marie Olsson	MR	Mikael Ramström
BÅA	Björn-Åke Andersson	RB	Roger Book
CGA	Claes-Göran Ahlgren	RJ	Ronny Josefsson
HE	Hans Ericson	SB	Stellan Bygård
JE	Jens Ekdahl	SL	Sigvard Lundgren
JL	Jan Lundberg	SOO	Sven-Olof Olsson
JvH	Janis von Heyking	TFG	Tranemo Fågelgrupp
KM	Krister Melkersson	TT	Thomas Tranefors
LA	Lennart Appelqvist		

Signaturen TFG innebär att flera av fågelgruppens medlemmar sett fågeln/fåglarna samma dag eller under en längre period.

Förutom ovanstående rapportörer har ett flertal personer rapporterat via Svalan eller muntligt och vi framför ett stort tack till alla dessa. Ingen nämnd och ingen glömd.

Rapport från Tranemo trangrupp 2010

I tidigare rapporter har jag nämnt något om resultat och erfarenheter från den gångna säsongen helt med utgångspunkt från de undersökningar som bedrivs i vår kommun. I denna rapport kommer också en vidare utblick att göras. Denna gång tas tranors ålder upp samt något om det internationella arbetet i trangruppen.

Tranors ålder

I en tidigare utgåva av Naturen i Tranemo skrev jag något om tranors ålder. Tyvärr har de färgringar av plast som vi använt t.o.m. 1998 visat sig ha dålig hållbarhet och sedan flera år finns sannolikt inte någon av dessa kvar. En trana som märktes i Håcksvik 1997 och som sedan åtskilliga år häckat i Hunnabo, Ambjörnarp, har dock en rest av färgringen kvar på det ena benet, tillräckligt för att tranan säkert har kunnat identifieras. Denna trana är med 13 år vår äldsta hittills. Men det finns flera fåglar som har en metallring på tarsen men som helt saknar färgringar. Ett exempel är en trana som ses varje år i Mossebo. 1996 etablerade sig en trana märkt 1993 på denna plats. Tyvärr förlorade den redan året efter sina färgringar men sannolikt är det denna trana med bara en metallring som setts på platsen sedan dess. Den var i så fall 17 år i somras. Europas äldsta trana, enligt ringmärkningsuppgifter, är tranan F36 som märktes 1989 i Dalarna. Den rapporterades från Tyskland i oktober 2009 och var då över 21 år. Med början 1999 har vi använt ringar av bättre material, och förhoppningen är att vi ska kunna följa enskilda individer under lång tid. Nio av de ungar som märktes 1999 har setts under 2010, och även om några förlorat en eller två färgringar kan de fortfarande identifieras.

Internationella kontakter

Arbetet med tranor är både lokalt, dvs. den verksamhet vi bedriver här, och internationellt. Det dagliga internationella arbetet består främst av korrespondens med människor som ser svenska ringmärkta tranor i andra länder. Och ibland ges möjlighet att träffa andra tranintresserade och forskare och 2010 var ett sådant år.

I mitten av oktober ordnades en europeisk trankonferens i Stralsund, Tyskland. 130 deltagare från 20 länder, inklusive Japan, USA, Canada, Etiopien, Turkiet och Algeriet redovisade resultat från studier och diskuterade många olika spörsmål, både i anslutning till presentationerna och vid mer informella samtal. Några exempel på det som presenterades ges här.

George Archibald beskrev kortfattat status och hotbilder för jordens alla tranarter. Av de 15 arterna är elva rödlistade. Vår trana, den eurasiatiska tranan, är en av de ej hotade.

Martin Kraft talade om de räkningar av sträckande tranor som under många år bedrivits i närheten av Marburg, sydvästra Tyskland. Denna plats är mycket väl vald för detta ändamål eftersom de räknar in merparten av samtliga tranor som flyttar mot sydväst i Europa. Exempelvis har de räknat drygt 210 000 tranor under det gångna hössträcket. Det är verkligen imponerande eftersom det utgör närmare två tredjedelar av alla tranor som flyttar till Frankrike och Iberiska halvön.

Utmed Adriatiska havets västkust bedrivs en omfattande fågeljakt. Därmed finns det inte någon relativt kustnära lokal där tranor som flyger från Ungern mot Nordafrika kan rasta. Vid konferensens slut fattades en resolution om behovet att skapa områden nära kusten där jakt ej bedrivs för att göra flyttning och rastning säkrare för tranor och andra arter.

Jesper Tofft beskrev tranans ökning i Danmark där det numera finns det ca 120 par. Det kan jämföras med 30 000-35 000 häckande par i Sverige eller ca 100 000 tranor.

Sju svenskar deltog, däribland fyra från Tranemo. Europeiska trankonferenser arrangeras vanligen vart fjärde år, och utbytet av dessa träffar är ovärderligt både vad gäller information och på ett personligt plan. Vi ser redan fram mot nästa konferens som kommer att hållas i Spanien.

I månadsskiftet maj-juni var undertecknad inbjuden till en konferens som behandlade tranor och klimatförändringar samt konflikter mellan tranor och jordbruk. Platsen var Muraviovka nationalpark i Amurområdet, Ryssland. Ca 25 personer från 13 länder och alla världsdelar förutom Sydamerika och Antarktis hade

Florian med tranan Florian i Algutstorp foto Alain Gendeau

samlats för intensivt arbete med dessa frågeställningar. Ett stort antal vetenskapliga artiklar kommer så småningom att publiceras med utgångspunkt från det arbete som startades. Platsen är för övrigt kanske den plats på jorden där man har möjlighet att se flest tranarter. Det finns 15 tranarter och sju har setts i

Muraviovka. Vid vårt besök sågs häckande glasögontranor och japanska tranor samt munktranor och en ensam eurasiatisk trana.

Tranåret 2010

Av naturliga skäl, d.v.s. en snörik vinter som började ge med sig först efter mitten av mars, kom tranorna något senare än normalt. Häckningarna startade också senare än normalt, vilket bl.a. också innebar att inga ringmärkningsinsatser gjordes förrän i juli.

Häckningsresultatet var något sämre än normalt, men i de fall häckningarna lyckades hade åtskilliga par två ungar.

8 ungar ringmärktes under året och alla utom en har rapporterats efter det att de lämnat Sverige.

Florian i Tyskland foto Frank Müller

Tranan på fotot märktes i Algutstorp 4 juli 2010. Den har färgkombinationen röd-röd-röd (RRR) på vänster ben och grön-röd-svart (GRBk) på höger. Tranan fick arbetsnamnet Florian efter Florian Gendeau som tillsammans med sin far, tranentusiasten Alain Gendeau, och naturfilmaren Francis Hengy deltog vid denna märkning. Efter märkningen har den setts i den höstflock som brukar finnas mellan Opensten och Korrebo, och senare under tre veckor i oktober i norra Tyskland.

Sigvard Lundgren

Årets flora art

Knärot *Goodyera repens* minskar i Sverige. Den är därför ny på rödlistan 2010 i kategorin NT (nära hotad). Liksom alla andra orkidéer är arten fridlyst.

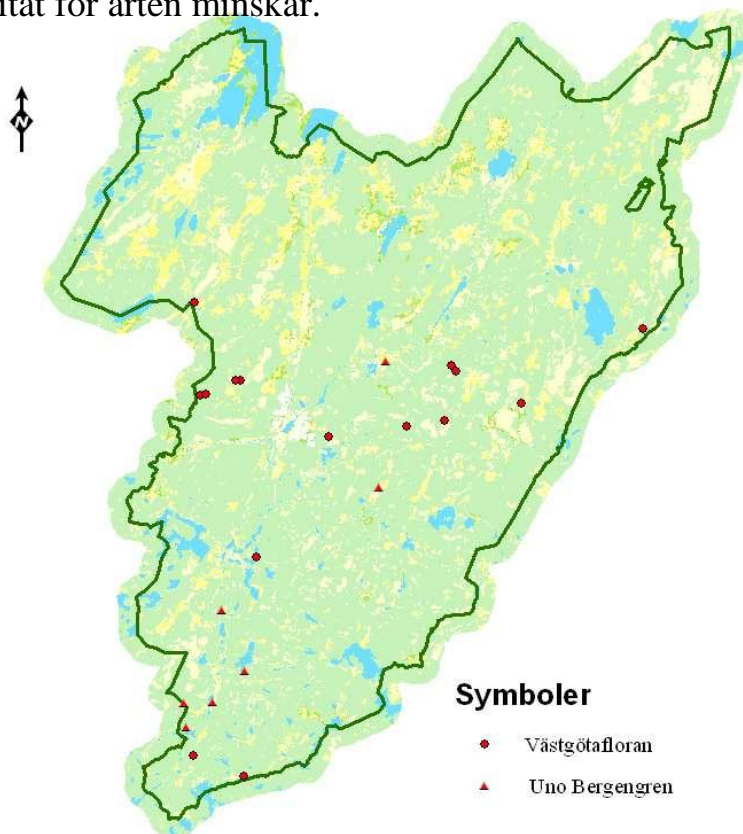

Knärot är en orkidé som blommar i juli-augusti. Jordstammen är krypande och förgrenad. Den har basala bladrosetter som är vintergröna. Bladen är mörkgröna och har tydliga nerver i ett nätlikt mönster, något som gör att de ser marmorerade ut. Stjälken har små fjällika blad och är ca 10 cm hög. I toppen av stjälken sitter små, vita blommor i en axliknande blomställning. De yttre kalkbladen har körtelhår vilket gör att blommorna ser "luddiga" ut. Knärot kan knappast förväxlas med någon annan art. Knärot växer i äldre barrskogar. Den kan påträffas i något fuktiga granskogar där jordstammen kryper under mosstället. Torra tallskogar kan också utgöra växtplatser

för arten. I de nordligaste delarna av vårt land kan den växa i björkskog. Dagens moderna skogsbruk gör att lämpliga habitat för arten minskar.

Knärot rapporterades från 16 lokaler under inventeringen av västgötafloran (1982-98). Uno Bergengren (1962) rapporterade den från 7 lokaler i de södra delarna av kommunen som han inventerade. Se fig.

Under 2011 behöver vi din hjälp att rapportera fynd av knärot. Du kan rapportera direkt på Artportalen. Anteckna antalet blomstjälkar och/eller bladrosetter. Under rubriken "Kommentar" kan du skriva in eventuella hot mot beståndet eller andra uppgifter som kan vara av värde. Rubriken "Biotop" kan du använda dig av för att ge en beskrivning av växtplatsen.

Thomas Tranefors

Trädexkursioner 2010

2 cm lång, mer eller mindre krypande och tämligen rikligt förgrenad. På exemplar i skugga blir grenarna ofta bågliket böjda. Bladen är cirka 4mm långa. Detta verkar inte vara ett jätteträd precis, men för den mer insatte så befinner sig denna växt i gott sällskap i skogen. Det är nämligen guldlockmossa och det var en av de intressanta arter som vi med Thomas Tranefors´ sakkunniga hjälp fick se. Vi besökte stora delar av Sjötofta socken med början i Ekedal. Här besåg vi en magnifik al med en omkrets på drygt 2.50m. Färden fortsatte till Ugglénäs där tjockisen nummer 1 finns.

Ingemar Bergman vid ett jätteträd foto Åsgård Bergman

En ek så stor att det krävs om inte en skolklass så i alla fall rätt så många armar för att famna de 6m som den eken mäter i omkrets. Vi åkte så kors och tvärs genom socknen och såg på björk, körsbär, alm och inte minst Nygårdens bok på 3.75m. Den kan vara cirka 200 år gammal och spås inte att bli så mycket äldre, då bokar inte brukar bli mycket äldre. Men återväxten är god, det finns många unga bokplantor i Nygårdens omgivning. Björstorps kastanjer visade sig vara av två olika sorter, en med stickig frukt och en med slät. Det största trädet mätte 3.75 i omkrets.

Ask i Rånäs foto Åsgärd Bergman

Rånäs kunde visa upp en ihålig ask som har tjänat både som foder till djuren genom hamling, och som ”tvåvåningsberså” när Evald Persson var barn, samt som brännvinsgömma.

Turen avslutades med en mindre sensation- blylav, på ett område av aspar som mätte en omkrets på 2.30m.

Här följer en förteckning över de träd vi hann bese vid inventeringen:

Al (1)	2.65 m	Ekedal
Ek (3)	6.00 m	Ugglenäs
Björk (4)	2.60 m	Perstorp
Körbär(2)	2.60 m	Skråbo
Alm (2)	4.80 m	Stenshult
Bok (1)	3.75 m	Nygården
Lind (1)	4.85 m	Svartsjö
Kastanj (1)	3.45 m	Björstorp
Ask (4)	5 m	Rånäs
Asp (2)	2.30 m	Rånäs

Ingvar och Åsgerd Bergman inventerade. Åsgerd tog bilder och skrev texten.

Preliminära resultat jätteträd

Trädslag	Omkrets	Socken	Lokal
Alm (4)	4,90	Hulared	Åkerhult
Asp (6)	2,44	Ölsremma	Lid
Ask (19)	8,20	Hulared	Åkerhult
Björk (4)	3,25	Dalstorp	Målskog
Bok (3)	3,75	Sjötofta	Nygården
Ek (38)	7,13	Långhem	Djurgården
Gran (6)	3,05	Ölsremma	Grebbaslätt
Hassel (1)	0,56	Ölsremma	Lid
Kastanj (2)	3,45	Sjötofta	Björstorp
Klibbal (2)	2,65	Sjötofta	Ekedal
Körbär (3)	2,77	Ölsremma	Lid
Lind (6)	4,85	Sjötofta	Svartsjö
Lönn (4)	3,65	Dalstorp	Svedjorna
Oxel (2)	2,80	Tranemo	Mjällbo
Rönn (3)	1,82	Ölsremma	Lid
Sälg (6)	3,47	Ölsremma	Lid
Tall (3)	3,10	Tranemo	Brandsmo
Äppelträd (1)	1,18	Ölsremma	Lid

Antal rapporterade träd per socken:

Tranemo	52
Ambjörnarp	15
Ölsremma	14
Sjötofta	10
Nittorp	5
Månstad	4
Dalstorp	3
Mossebo	3
Hulared	2
Långhem	2
Södra Åsarp	1
Ljungsarp	1

Antal artrekord per socken:

Ölsremma	7
Sjötofta	4
Hulared	2
Tranemo	2
Dalstorp	2
Långhem	1

Kommentar: Från en jumbo plats petar Sjötofta ner Ambjörnarp i listorna på socken med stora träd genom att presentera 4 artrekord. Men fortfarande leder Ölsremma socken med 7 artrekord tillsammans med Tranemo socken med flest rapporterade träd. Lite missvisande är väl fortfarande Långhems placering då länsstyrelsens 493 träd inte är med i denna sammanställning varav de flesta är just ifrån Torpa/Hofsnäs. Se www.tradportalen.se

Längst ner placerar sig nu Ljungsarp och södra Åsarp I övrigt hoppas vi på flera nya rekord till nästa år som kastar om ordningen på denna ärorika sockenkamp. En komplett lista finns på vår hemsida.

Thomas Tranefors

Vinterfåglar inpå Knuten 2011

Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) arrangerade för 6:e året i rad en räkning av fåglar vid fågelbordet sista helgen i januari. Ungefär 20 000 personer rapporterade vilka fåglar och hur många av varje art de sett vid sina fågelbord. Vintern 2010/11 kom tidigt och snön föll redan i november. December och januari präglades av minusgrader och vintern har varit tuff för våra småfåglar. Sveriges vanligaste fågelbordsfågel 2011 var talgoxe med 113 894 ex, före pilfink 80613 ex och blåmes 73814 ex.

Hur såg det ut i Tranemo?

Tranemo kommuns bidrag till årets räkning blev 2125 fåglar av 29 arter som rapporterades av 57 observatörer. Tranemos lista toppades, precis som rikets, av talgoxe med 402 ex, som tvåa kom blåmes 250 ex och trea med 233 ex blev gulsparv. På platserna 4-10 hittar vi i tur och ordning pilfink och nötväcka båda 205 ex, domherre 160 ex, grönfink 149 ex, skata 107 ex, nötskrika 95 ex och entita 69 ex. Bland de mer ovanliga vintergästerna kan nämnas tre rödhakar, två svarthättor och tre rödvingetrastar.

Det är kul att konstatera att fågelintresset är stort och att många är engagerade i att mata fåglar och även rapporterar sina iakttagelser. Jag noterar också att många som rapporterat inte hör till den normala skådarkretsen, då flera av observationerna inte finns registrerade på Svalan – den internetbaserade sidan för fågelrapportering som används i Sverige. De som läser detta får gärna lägga in sina observationer på Svalan eller meddela mig via mejl, brev eller telefon – detta för att vi skall få en så bra bild som möjligt av fågelförekomsten i Tranemo kommun.

Björn-Åke Andersson

Vilda blommorsdag 2010

Banvallen Björkered

När skogar skövlas från både träd, ris och stubbar och våra slätterängar och betesmarker planterats till mörka granåkrar, alltmedans tidlösa mossar dikas ur och våra stränder förvandlas till stängda villaträdgårdar så tvingas blomsterälskare till områden dit plånboken inte når.

Kanske tog jag väl i lite grann men visst är det lite paradoxalt att en av våra mest prunkande och kanske artrikare lokaler är en banvall med intill liggande grustäkt. En banvall har några av de processer som är nödvändiga för att en artrik flora ska finnas. En störning som förhindrar dominant växtarter att ta över samt spridningsvägar för nya arter att lätt kunna vandra in. Inte bara det att växter kan spridas utmed detta linjära objekt som skär genom olika biotoper men vissa växter har säkerligen åkt snålskjuts på de tåg som en gång trafikerade banvallen. Kanske var det så vippärten kom hit från Klevabergen utanför Vegby eller kanske ännu längre upp i Ätradalen. Nu utgör den troligtvis sin enda växtplats i kommunen här. Andra lundarter som vi hittade här var liljekonvaljer, bergslok och stora bestånd av blåsippa.

Att denna banvall skar genom en isälvsavlagring ger också det förutsättning för vissa torrängsväxter, iväggkanten hittar vi monke, brudbröd, gulmåra, bockrot, ängshavre, sandvita och rockentrav. Det är den varma sanden som utgör ”äggkläckningsmaskin” åt den rara sandödlan som har sin enda förekomst här i det gamla älvsborgslän. Och två nyfikna fjolårsungar hittade oss och hälsade glatt genom att springa runt våra försiktiga fötter.

Som ett bevis på den mångfald som denna lokal bjuder oss människor är de tre olika blåklockor som finns i området. Den vanligaste, liten blåklocka, är minsann i sin enkelhet en vacker och näpen växt som inte bara erbjuder nektar till insekter utan också nattlokal för vissa bin. Resligare är den stora blåklockan som alltmer sällan ses men också den kraftigaste av dom alla, skogsklockan, som här har sin sista utpost i kommunen då skogen förvandlats till en mörk plats.

Vilda blommors dag blev som vanligt en vandring i mångfald med en lika varierad publik av gamla och unga.

Thomas Tranefors

Bygg en biholk

Många av våra vilda biarter minskar i antal. Vilda bin kallas solitära bin då de lever ensamma, till skillnad från tambin som kallas sociala bin. Solitära bin har inga samhällen med väl avgränsade kaster (drottning och arbetare). Varje solitär hona anlägger sina celler i en gång i marken eller i död ved och murar sedan igen den. Vissa arter gör sina celler i tomma snäckskal, i ihåliga växtstjälkar eller murar cellerna direkt på en sten. En cell provianteras med pollen, därefter lägger honan ett ägg på pollen-klumpen och murar igen cellen. En larv kläcks ur ägget och äter upp pollenklumpen, den förpuppar sig sedan och kläcks nästa sommar.

Det finns drygt 50 arter solitära bin som bygger sina bon i gångar i ved eller i mörgrika, kraftiga örter som hallon, björnbär och malört. Orsaken till att de solitära bina minskar är framför allt blomsterbristen i jordbrukslandskapet. Alla bin är tänkbara pollinatörer av trädgårdsväxter och blommande träd. De är alltså till största nytta! Vi kan hjälpa de solitära bina genom att bygga holkar åt dem.

Solitära bin är olika stora, därför krävs olika håldiameter för att utrymmet skall bli så optimalt som möjligt för de olika arterna.

Citronbin:	3-6 mm,
Ullbin:	8-12 mm,
Väggbin:	6-10 mm,
Blomsovarbin:	4-11 mm,
Murarbin:	5-12 mm,
Tapetserarbin:	8-13 mm,
Pälsbin:	8-12 mm,
Mindre träbi:	5-10 mm.

Bibatteri kan tillverkas av plywoodskivor och ca 20 cm långa bamburör

Biholk med insatsbrädor. Insatsbrädorna har borrarade hål med olika håldiameter från 3 - 10 mm.

Ny adress till hemsidan

www.tranemonatur.se

Under 2010 så ändrade naturskyddsföreningen sitt sätt att administrera lokalföreningarnas och kretsarnas hemsidor. Styrelsen valde då att skaffa en egen hemsidaadress som är www.tranemonatur.se

För att hålla hemsidan aktuell och uppdaterad finns en gästbok som alla är välkomna att skriva i, för att delge andra besökare om upplevelser man haft i vår natur.

Många har idag en digitalkamera när man fotograferar. Har man bilder från kommunen som man tycker skulle passa på hemsidan så tveka inte att skicka in dem. Till bildgalleriet kan vem som helst skicka in bilder. En levande och uppdaterad hemsida är trevlig att besöka och det är vi tillsammans som skapar den.

Tranemo Naturskyddsförening - Windows Internet Explorer

http://www.tranemonatur.se/

Favoriter Tranemo Naturskyddsförening

Naturskyddsföreningen
Tranemo

Hem
Program
Gästbok
Publikationer
Bildgalleri
Fågelgruppen
Botanikgruppen
Trädjättar
Insekter
Styrelsen
Kontakta oss
Länkar

000620

Välkommen till Tranemo Naturskyddsförening

Fågelgruppens januarimöte
Bildvisning på Svedbergs i Dalstorp 10:e dec. kl. 18:00
- Välkomna -

Bli medlem! → Stöd oss! →

© Tranemo Naturskyddsförening

Verksamhetsberättelse för Tranemo Naturskyddsförening 2010

Föreningsfunktionärer:

STYRELSEN:

Björn-Åke Andersson (ordf.)

Anders Svensson (sekr)

Jan Lundberg (korresp. sekr.)

STYRELSESUPPLEANTER:

Ronny Josefsson

Ingvar Persson

REVISORER: Ronny Erlandsson

REVISORSUPPLEANTER: Rune Holmberg

VALBEREDNING: Inga Eriksson (s.k.)

Sigvard Lundgren (v. ordf.)

Bruno Dahlqvist (kassör)

Thomas Tranefors (ledamot)

Hans Eriksson

Lena Martinsson

Ingegerd Johansson

Inger Stark

Frank Johansson

Möten: Styrelsen har haft 9 protokollförda möten inklusive årsmötet 2010.

Medlemsantal: Vid utgången av 2010 var föreningens medlemsantal 282 st. Av dessa var 117 st familjemedlemmar.

Aktiviteter under året: Föreningen har erbjudit medlemmarna ett flertal organiserade aktiviteter under året. Av aktiviteterna kan nämnas:

- Naturnatten som var ett samarrangemang med Ulricehamnsbygdens naturskyddsförening på Komosse.
- Inventering av backsippa
- Höstmötet där naturfilmaren Ingemar Lind visade sin film "Fjällräv". Detta var ett samarrangemang med Månstads hembygdsförening

NIT, Naturen i Tranemo togs fram i 300 ex och har skickats ut till samtliga medlemmar.

Fågelgruppen. Gruppen har träffats regelbundet under året.

Tranarbetsgruppen ringmärkte under sommaren 8 tranor och har medverkat på den europeiska trankonferensen i Tyskland och Sigvard Lundgren besökte Amur i östra Ryssland på en trankonferans.

Vid Tranemosjön har ringmärkning av fåglar ägt rum vid flera tillfällen under hösten och i år ringmärktes 190 fåglar.

Botaniksektionen. Har bl.a. organiserat De vilda blommornas dag och en vandring på slätterängen i Ryda.

Kommunala kontakter. Samarbetet med kommunens naturvårdshandläggare fortsätter regelbundet. Samrådsmöte har ägt rum om hur Tåstarps ängar har skötts och presentation av framtida aktiviteter.

I vindkraftsfrågan har styrelsen yttrat sig i projekteringen i Äspås och ställt oss positiva till den.

Under 2010 har Tranemo kommun tagit fram en översiktsplan. Styrelsen har yttrat sig och gett synpunkter på en rad olika punkter i den. Tyvärr så fick vi inte gehör för någon av våra synpunkter. Så i svaret från kommunen kan man läsa att man endast noterat våra synpunkter, men utan att beakta dem i översiktsplanen

Övrigt. Föreningens hemsida har flyttats till en egen adress. Den nya adressen är

www.tranemonatur.se

Styrelsen framför ett varmt tack till alla som medverkat till ett berikande och varierat verksamhetsår och hoppas på ett fortsatt aktivt medlemsengagemang år 2011.

Styrelsen

Öpensten foto Anders Svensson

Tranemo Naturskyddsförening

Program 2011

Röjningsdag 12:e mars kl. 10:00 vid Tranemosjön, samling vid fågeltornet.
Ansvarig: Björn-Åke Andersson 0325-767 59

Årsmöte 24 mars kl 19.00 i Limmareds församlingshem. Det är åter dags för årsmötet att tacka, kritisera och bevilja styrelsen ansvarsfrihet samt att välja funktionärer. När årsmötesförhandlingarna är avslutade visar Anders Svensson bilder bla från Runde. Som vanligt bjuds på kaffe och frallor.
Ansvarig: Jan Lundberg 0325-780 62

Röjningsdag vid Tranemosjön 16:e april kl. 9:00, samling vid fågeltornet.
Ansvarig: Björn-Åke Andersson 0325-767 59

1:a majrundan. Vi samlas kl. 7.00 på skolans aulaplan i Tranemo för gemensam avfärd. Det blir en sedvanlig rundresa för fågelskådning på några av kommunens mer kända fågellokaler. Vi hoppas på gott om nyanlända häckfåglar och några sällsyntheter.
Ansvarig: Sigvard Lundgren 0325-603 05

Stomskvarn 22 maj 15:00. Tillsammans med Tranemo hembygdsförening besöker vi Stomskvarn i Brandsmo. Ansvarig Thomas Tranefors

Naturnatten 5-6 juni i Månstad. Gemensam aktivitet med Ulricehamnsbygdens naturskyddsförening. Njut av försommarnattens ljud och dofter på cykelbanan till naturrummet i Slumsvik. Möte i Tranemo kl 20:00 alternativt Månstad station kl 22:00
Ansvarig: Thomas Tranefors 0325-62 72 44

De vilda blommornas dag, anordnas i år den 19:e juni i Sjørred, Åsarp.
Samling aulaplan kl. 9:00. Ansvarig: Bruno Dahlqvist 0325-767 87

Fjärilsexkursion 9:e juli artrace genom kommunen. Samling Aulaplan kl. 9:00.
Ansvarig: Thomas Tranefors 0325-627244

Ringmärkning vid Tranemosjön kommer att ske även detta år. Datum för dessa aktiviteter kommer att läggas ut på hemsidan.
Ansvarig: Jan Lundberg 0325-780 62

Jätteträdexkursion 17:e september i Mossebo, samling 10:00 Mossebo kyrka.
Ansvarig Björn-Åke Andersson 0325-76759

Höstmöte 6 nov Månstad bygdegård kl. 19:00 Ingemar Lind visar sin nya film om fjällräven. Ansvarig: Björn-Åke Andersson 0325-767 59

Hjärtligt välkomna till årets aktiviteter, både medlemmar och övriga intresserade!

Innehåll

Ordförandens sida.....	3
Willys i Tranemo har blivit certifierad.....	4
Intressanta insektsfynd 2010	6
Upplev Komosse	7
Ringmärkning 2010.....	10
Inventering av smålom 2010.....	11
2010 år Floraart -Bacsippa	12
Fåglar i Tranemo 2010	13
Rapport från Tranemo trangrupp 2010	26
Årets flora art.....	29
Preliminära resultat jätteträd	32
Vilda blommorsdag 2010	34
Bygg en biholk	35
Ny adress till hemsidan	35
Verksamhetsberättelse.....	39
Program 2011	39

Vid alla utomhus aktiviteter gäller lämplig klädsel för rådande förhållande. Ta gärna med fika. Vid resor med privatbilar föreslås att varje passagerare ersätter föraren med 5 kr / mil.

Hjärtligt välkomna till årets aktiviteter, både medlemmar och övriga!
Tack för alla bidrag till artiklarna.

Omslagsfoto Thomas Tranefors